

הלכות דברים הנודגים בסעודה של קעו קעו

(ג) פוסק מעט קודם שהיא דיסה וכינא נז וכן אם יוד על מעט קודם פוסק את ספרתם (גמרל פקק א ברכות פ"א לפי חסוסות וברא"י וכן לנבל ס"ג כילד מנרין ומנב"ס כסיהל"טמנה)

קעו דברים הבאים בתוך הסעודה ואחר הסעודה מה דינם. וכו' ה' סעיפים :

א *דברים הבאים בתוך הסעודה אם הם דברים הבאים מחמת הסעודה דהיינו דברים שדרך לקבוע סעודה עליהם (א) * ללפת בהם את הפת כגון בשר דגים וביצים וירקות וגבינה ודייסא וסני מלחים אפי' אוכלם (ב) בלא (ה) פת אין מעונין ברכת לפניהם דברכת המוציא (ג) פוסרתן ולא לאחריהם דברכת המזון פוסרתן ואם הם דברים הבאים שלא מחמת הסעודה דהיינו שאין דרך לקבוע סעודה עליהם ללפת בהם את הפת (ד) * כגון תאנים (ז) וענבים (ה) וכל מיני פירות

באר הישב שיערי תשובה

וסי' דאפילו איך באין להשיך פת פוסרתן כיון שהן עלמן מזון מ"א: (ה) פת . פנס"ס ופי"ט אם לא בשנת וי"ט פ"ן כיד אפרים פי"ט ופי"ן באהמ"ו סי' קפ"ד שסכ"ט דספת פוסק כיון דרוז פמיס ספת פיקר פת ומכרד פליו המוציא ל"ט אי פוסק המאכלים דהא לא קי"ל כמ"ז פת פוסק כל מיני מאכלים אלא דוקא בקובע סעודתו פל ספת אמרין דכל המאכלים מחמת הפת הן באים אבל כשאין חסך לאכול פת אינו פוסק וכ"ט אם אוכל פחות מכזית ואפשר לומר כיון דדרך לקבוע סעודה עליהם ספת פוסרתן לכן יכרד עליהם ולא על פת אם לא בשנת וי"ט מ"א : (ז) וענבים . ה"ה כל דבר

משנה ברורה

בדומה] אין לכרד עליהם ברכה אחרונה דהם שיכים לסעודה הפסרין כבהמ"ו . (ד) ודע דהא דמותר לאכול קודם המוציא דברים ש"ל ברכה תוך הסעודה כגון המבוארים באות ז' דוקא שאין בדעתו לאכול חייב אבל אם השלחן ערוך והלחם לפניו אסור לגרוס ברכה ש"ל אלא יכרד המוציא על הלחם ויפטר שארי דברים [ה"א] וי"א דאם אורב יותר לאוכלן קודם הסעודה מלאכלן בתוך הסעודה (י) אין כזה משום גרם ברכה שאינה לריכה . ואם הם דברים המושכין הלב (יא) לתאות המאכל כודאי יש לסמוך להקל לאכלן קודם הסעודה : (ג) פוסק מעשה קדרה . שברכתן נמי כמ"מ : (א) ללפת בהם וכו' . ודייסא אף שהיא עבה (א) ואיט מלפת בהם הפת וגאכל כמ"מ (ב) כיון שבאח להשיב עיקר סעודה היא ונפלת להפת וה"ה כל מיני חשילין הרגילין לבוא לתוך סעודת הפת [רא"ש] : (ב) בלא פת . דכיון שהמיד באים ללפת את ספת (ג) משיקר הסעודה הם ונטפלים להפת : (ג) פוסרתן . ואם אינו חסך לאכול פת אלא אוכל מעט פת כדי לפוסקם (ד) כתבו האחרונים דיש להסתפק אם יכול לפוסקם דלא שיך לומר שהם נטפלים להפת כיון שלא היה חסך באכילתו ור"ט כשאכל רק פחות מכזית או אולי כיון דדרך העולם לקבוע סעודה על הפת ברכת הפת פוסרתן בכל גווי וע"כ כתבו דכאופין זה טוב יותר שיכרד על השארי דברים הברכה הראויה לכל אחת ולא יאכל פת כלל (ה) אם לא בשנת וי"ט דאז מזהה לאכול כזית פת חשוב הוא ונטפו הכל ספלים לו : (ר) כגון תאנים וכו' . וכן כל דבר (ו) שבא רק לקינוח ולא להשיב . ואפילו היו הסירות לפניו בשעה שביכר המוציא . ואפילו הם (ז) מבושלים ג"כ אין הפת פוסרתן כיון שאין שיכים לפת [אחרונים] ואפילו אם ביטלו הסירות לפניו בשעה שביכר מכתה (ח) אחרונים לדרך לכרד עליהם דאין הסירות נעשין פטילין להבשר וכו' דלא כדעת הח"א שכתב (ט) דהסירות פטילין לגבי הבשר אכן כספר יד הקפנה מלאתי שמרד ג"כ לומר דלא יכרד אלא דכתב טעם אחר כזה דהיכא דמשל הסירות עס בשר או עס פומן ודכז ועושה מהן חבשיל [שקורין עפ"ל ליממ"ס או מהאנשים שקורין בבריין] נראה שכל שיקרן הן באין למזון ולסעודה ולא לקינוח כעלמא אלא בתורת חבשיל כשאר חבשילין שנעשין מלפת וירק שא"ל לכרד עליהם מקטם זה ומסייס דלגאח ידי ספק כשרוצה לאכול ליממ"ס מסירות מבושלים יקח תחלה חיזה פרי חי ויכרד עליה להוציא את זה ואם אין לו פרי חי יאכל תחלה וסוף פס פת עי"ט . ואין בכלל זה מה (י) שמביאין מעט פירות מבושלן לקינוח סעודה [שקורין קאמסאט] דזה אין בא למזון כלל רק לקינוח סעודה ור"ך ברכה : (ה) וכל מיני פירות . ה"ה חזרת וקשואין ומלססוות חיון או לנוו ובכלל ג"כ לר"ך לכרד עליהן אכן אם אוכל

ביאור הלכה

* ללפת בהם את הפת . פיין בחוספות ומרי' וברא"ש דה"ס דברים שאין דרך ללפת כסן ספת רק שבאין למזון ולאובב ג"כ ככלל דברים הבאים מחמת סעודה ומתחבר קילר כוס : * כגון תאנים וכו' . פיין כמ"ז מש"כ דאפילו פירות שנטפלין והוא פסמ"א כשם ספלים ופי"ט בטמק ברכה ספסם דהוא"ל שאין

שער תציון

(י) הנרי כסימן רמ"ט פי"ט ופיין כזה שכתבו כביאור הלכה שם לענין פס שאלולין אחר קידוש קודם נטי' : (יא) פיין כמש"ס מ"כ ערשי שבי דגילין לכניא פרפראות קודם הסעודה וכן מסתבר אחרי דהם הנודגים שיאכל אח"כ : (א) כדאמרין בגמרא על דייסא הני ככלאי עשאוי דאכלי נכסא כנספא : (ב) תרי' ואי' כש ר"ח ופי"ט [ולאטוקי פשיטת רש"י] ולשון סתמכר דכלל הכל כהטעם דמלפת כסם ספת דמוק הוא : (ג) מנאר כפוסקים: (ד) פ"א ומ"א ופגרי' ועגן גבורים פי"ט מש"כ על דברי אבן פעור : (ה) לבושי שרד ומ"א ומחליה כשקל ופיין ספ"ג : (ו) פ"א ופי"א : (ז) והף נפיקות שנהנו לאכול פירות מטפלים ככל ספורס לבסוף ג"כ מסתברא לכאורס דלא חשיבי כדברים סכאים מחמת ספורס כיון שפכ"ס רק לקינוח פס באים ולא ללפת ספת וגם לא למזון ולאובב [וכך שפסע כאו"י כש ר"ח פסרן דאף דברים סכאים בתוך ספורס אבל רק לקינוח ולא ללפת ספת ואפ"ט פוכה ספולס שלא לכרד עליהן דהס הוא משיקר ספורס שכל למזון ולא לקינוח כעלמא אלא בתורת חבשיל כשאר חבשילין שנעשין מלפת וירק שא"ל לכרד עליהם מקטם זה ומסייס דלגאח ידי ספק שאיט בא ללפת משום דכא למזון ולאובב ולא לקינוח מא"כ כפירות שבה תמיד רק לקינוח כעלמא אכן אם פושין מהן חבשיל שקורין ליממ"ס אספר ספולס דומס לחבשיל סנספס מלפת [שקורין מעריין] דכאופין וס י"ט לומר דהוא בא ג"כ למזון ולאובב ולא לקינוח ופיין כפנים מס שכתבו כשם פי' הרמב"ם : (ח) ח"א ופרי"ט ודה"ס ודה"ס חז"ר חאל בלשונו ור"ל אפילו ע"ס ככ"י י"ט כנסתפס וכנשו סת מ"ח . (ט) וכחמת דברי חז"ל שפי"ג פי' ד

מזרח

הלכות דברים הנוהגים בסעודה סימן קעז

ב הרא"ש לדעת הירושלמי שם ג שם בגמרא לפי' בתוס' וברא"ש

(ו) (וע"ז סימן קכ"ח סעיף ח') אם אוכל אותם בלא פת טעונין ברכה לפניהם דברכת המוציא אינה פוטרתן דלאו טעיקר סעודה הם ואינם טעונים ברכה לאחריהם דכיון שבאו בתוך הסעודה (ז) בהמ"ז פוטרם (ח) ואם יבתחלת אכילתו אוכל (ג) הפירות (עס פ"ח) (ט) * ובסוף אכל עמהם פת אפילו אם ביניהם אוכל מהם בלא פת (י) אינם טעונים ברכה אף לפניהם : ב' יודברים הבאים לאחר סעודה קודם ברכת המזון שהיה מנהג בימי חכמי הגמרא שבסוף הסעודה היו מושכים ידיהם מן הפת ומסירים אותו וקובעים עצמם לאכול פירות ולשתות כל מה שטובאים או לפנייהם בין דברים (יא) הבאים מחמת הסעודה בין דברים הבאים (יב) שלא מחמת הסעודה * טעונים ברכה בין לפנייהם (יג) בין לאחריהם דהמוציא ובהמ"ז אין פוטרין אלא מה שנאכל (יד) תוך עיקר הסעודה ודין זה

שערי תשובה

באר היטב

וג"ל פליגי ב"ש . ופי"ן דר"י דדוקא ירקות מבושלים אבל תורת וקישואין ומלפפונות חייב אינן ללפתן ומכרך עליהן וכן כתוב בתשובת בית דוד וכתב שכן נהגו שם . ולפי"ז אף אם אוכל תבשיל מירקות אלו ללפת את הפת ושוב אחר כך הביאו לפניו פמיכים אלו לפירות מכרך עליהם ואין לדמות אתה שמי"ל דריסו פי"ש ובמדינתנו דליכא פנייס שאוכלים פת שהיה ומלפתין אותו עם זנין ובללים וקשואים חייס נראה שאם אוכלן פתלס ללפתן אף אם יחרי"ב אוכל אותם בלא פת א"ל לכרך כמו בשאר פירות כמבואר בס"ק שאמ"ז :

שכא לקנות ואפי' היה לפניו משעה שכירך המוציא ואפי"ו פירות מבושלים דאין פת פוטרתן כיון שאין שייכים לפת מ"א שלה ופי"ן בתשובת גינת ורדים כלל א' סי' ל' ל"א ובפרט שזמן כלל א' סימן ו' : (ג) הסיירות . דהיינו תחלת אכילת פירות לא תהלת הסעודה ומיירי כגון שהיו עומדין באמצע הסעודה והתהלת קביעות סעודתן היה בכשר וכיו"ל נו ובאמצע סעודתן הביאו להם פירות כדי ללפת בהן את הפת ואכלו מהם עם הפת וכוננתם גם כן עדין לאכול מהם עם הפת אמ"כ א"ל ברכה מפני שתאחר שמתחלה הפת א"ל לכרך שמר"ף עם שאר הסעודה כיון שהביאו אותם לא הביאו אותם מתחלה ללפת עמהם רק לקנות אעפ"י שאכלם שלא באו מתחלה ללפת הפת והו דעת חר"י ת"ל שיש עוד דעות סעודתו ללפת הפת יאכל מהם מעט בלא פת ויכרך ואח"כ יאכלם

כביאו אותן כדי ללפת בהן את הפת ואוכל אותם תחלה וסוף עם מתחלה ללורך הסעודה ומלפת בהן הפת תחלה וסוף . אבל אם תחלה וסוף עם פת אם אוכל באמצע בלא פת לורך לכרך כיון אחרות ולכן כתבו בג"מ דירא שמים כשמביאין לו פירות באמצע

ביאור הלכה

משנה ברורה

רגילין לבוא לטיקר הסעודה מקרי ג"כ שלא מחמת הסעודה והנס לפ"ז בפדיונות ש"ב עם ריבוי פירות מאד ומבשלין עם תמיד פירות למזון כמו בפדיונותינו כשאר תבשילין מסתברא לכאורה די"ז לו דין שאר תבשיל . וגם בתדיונותינו אם מבשלין הפירות לשם מזון כמו שקורין פמ"ל יומ"פ . וכדומה מדד כספר יד הקטנה דג"כ א"ל ברכה ומ"מ כיון שאין הדין ברור כתב דיכרך מתחלה על פרי חי וזכמו שכתתי במ"ב . ונראה דאם כי"ל ספירות כיתד עם תפוחי אדמה מתברר דזו ודאי ככלל שאר תבשילין שהן כאין למזון ולבשכ"ע והין לריך להחמיר בזה לכרך על פרי ח' : * ובסוף אכל עמהם . פי"ן כפי"ב ע"כ דכ"ו לפיכוכא דכלא"ה לריך ברכה והוא מהלכות וב"א והנס כאמת וכו רק לדעת סריינו יונה ופי"ג והנסה פי"פזי אבל לרא"ש והסור א"ל לכרך על הפירות כיון במתלה סובלו לאכול אותם עם הפת והתחיל לאכלן עם פת ומדברי סממכר אין לרי"ב דהפ"ר דאמ"ר דוכחו דכאופ"ז זה הוא ולא ידי רוב הפוקקים אבל אי לא"ה יש ספק בכך וכ"כ נכ"ר שלום וכדאי לתחלת י"ז ליוזר בזה שהיכא ברוב"ה לאכול ביניהם טעם פירות בלא פת יבא בדעתו לבאור אכילתו עם הפת דוקא דכ"ו י"ל לכל הפוסקים ה"ל וכפ"ש ככ"י :

חזרת או זנין ובלל וכדומה עם כשר הן נעשין ספל לכשר והבשר ללחם [פמ"ג] : (ו) וע"ל סימן קס"ח . דשם נתבאר לפנין פת כיסנין כשאוכלין באמצע העודסו : (ז) ברהמ"ז פוקרתם . דלפי"ן בהמ"ז נעפלים הם להסעודה דכיון שעתיד לכרך על כל מה שאכל גם זה נכלל עמו : (ח) ואם בתחלת אכילתו וכו' . ר"ל שתחלת אכילת אותן פירות היה עם פת (יא) וגם כונתו כאל לאכול עמהם פת גם אח"כ אף שאכל עמהם באמצע בלא פת א"ל לכרך עליהם דכיון שאכל אותם תחלה וסוף עם פת נחשבין כדברים הבאים מחמת הסעודה בתוך הסעודה דא"ל ברכה כנ"ל (יב) אך כ"ז דוקא כשהובאו ללפת בהם את הפת ולא לקינות דאם הובאו רק לקינוח אף שאכל עמהם מקנת פת תחלה וסוף לא מהי (יג) ומה שאוכל בלא פת לריך ברכה . וגם לא מיירי כשטיקר קביעות סעודתו היחה על אלו הסיירות דאז א"ל שיאכל גם לבסוף עם פת דוקא ורק כיון שהתחיל לאכול עם פת שזם אין מכרך עליהם אף כשאכלן אח"כ לבדן לכ"ו"ע כמבואר בס"ג : (ט) ובסוף אכל עמהם . ואם אין בדעתו לאכול עוד עם פת (יד) לריך לכרך על הפירות לפנייהם ועיין בכה"ל : (י) אינם טעונים ברכה . ובאחרונים (פ) כתבו דראוי ליוזר לתחלה כשהובאו לפניו פירות בתוך הסעודה ללפת בהם את הפת שיכרך מתחלה עליהם קודם שיאכלם עם הפת ויאכלם קנת כמ"ע ואח"כ יוכל לאכול בין עם פת בין בלא פת כי יש מהראשונים דסברי דאפילו אם אוכל תחלה וסוף עם פת אם אוכל באמצע בלא פת לריך לכרך וכדיעבד אם לא יכרך מתחלה מותר אכול אח"כ בלא פת א"ל לכרך כמ"ע כמ"ג . אם אוכל פשטיד"א שמולא עם פירות (עו) א"ל לכרך על הסיירות דנעפלים הם להקמת ופי"ן לפיל כסימן קס"ח במ"ב : (יא) הבאים מחמת הסעודה . כגון כשר ודגים וכיו"ב וכנ"ל : (יב) שלא מחמת הסעודה . כמו פירות ומיני מתיקה הבאים רק לקינוח וכנ"ל : (יג) בין לאחריהם . ואף אם אוכל דברים שברכתן מעין שלש לא נספרו בבהמ"ז דבהמ"ז אינו פוטר מעין שלש כמ"ע לקמן כסימן ר"ח סי"ז ע"ש : (יד) תוך עיקר הסעודה דאחר שמשכו ידיהם מן הפת שוב אין נעפלים

* טעונים ברכה בין לפנייהם ובין לאחריהם . פי"ן במ"א שהביא בשם כהסוסתא דגליה ככ"ל לפני המזון ופת ככ"ל עם המליח לאחר המזון פפ"ה ברכה לפניו ולאחריו [ופי"ן כמחש"ס ניאורו] והנה דין השני פלאה המזון אין שייך בפדיונותינו דהכל יחשב אלנו תוך המזון וגם לפני דין הראשון לפי מה שהביא פ"א בבה הרא"ש כסימן קפ"ד דדבר שכא לגרר האות סמ"כ"ל אין לריך ברכה לאחריו דשי"ך לסעודה ובהמ"ז פוטרנו וכבר הפיר כ"ו עם סגרי"ח לאנא"ר בהנהותיו ואולי דמיירי דאיונו

לאכול אך שיראה לאכול גם לבסוף עם פת . אמנם אם עיקר קביעת סעודתו היחה מתחלה על הסיירות או לכ"ו"ע אפילו אם אוכל אח"כ בלא פת א"ל לכרך כמ"ע כמ"ג . אם אוכל פשטיד"א שמולא עם פירות (עו) א"ל לכרך על הסיירות דנעפלים הם להקמת ופי"ן לפיל כסימן קס"ח במ"ב : (יא) הבאים מחמת הסעודה . כגון כשר ודגים וכיו"ב וכנ"ל : (יב) שלא מחמת הסעודה . כמו פירות ומיני מתיקה הבאים רק לקינוח וכנ"ל : (יג) בין לאחריהם . ואף אם אוכל דברים שברכתן מעין שלש לא נספרו בבהמ"ז דבהמ"ז אינו פוטר מעין שלש כמ"ע לקמן כסימן ר"ח סי"ז ע"ש : (יד) תוך עיקר הסעודה דאחר שמשכו ידיהם מן הפת שוב אין נעפלים